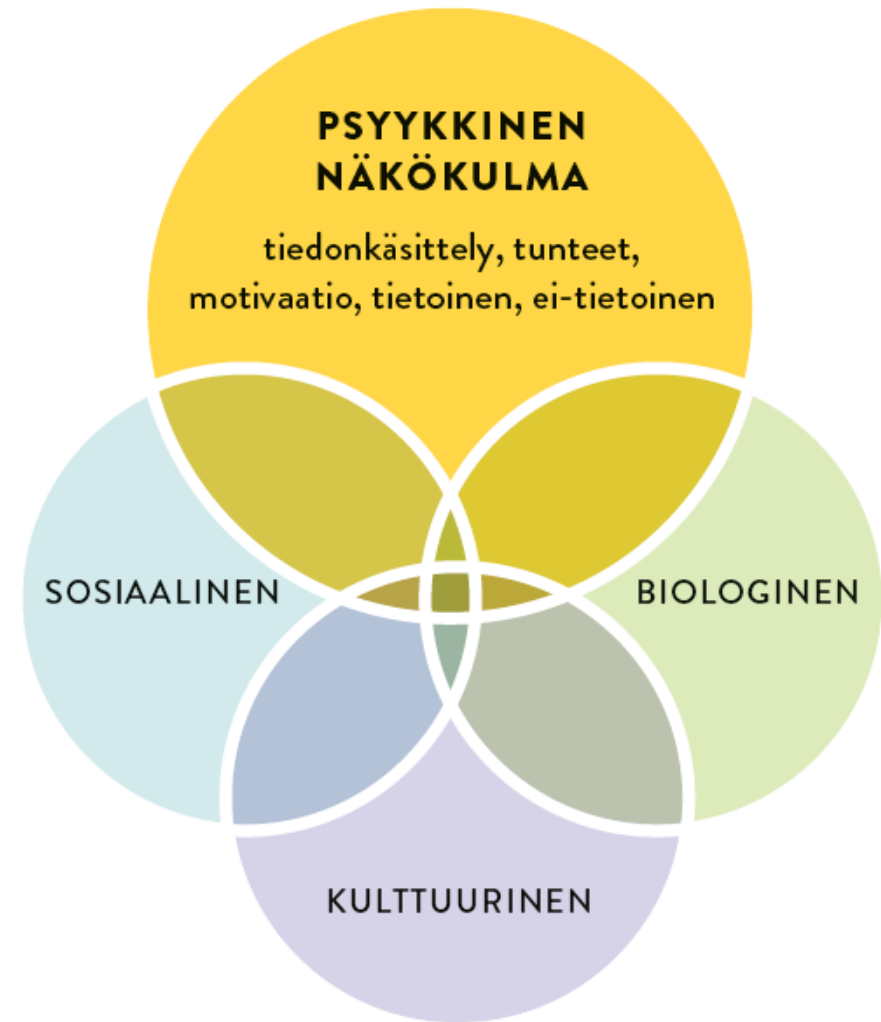

MIELI 1

4 TIEDONKÄSITTELYÄ ON
MONENLAISTA

ERI NÄKÖKULMAT IHMISEN TOIMINTAAN

PSYKKINEN TOIMINTA

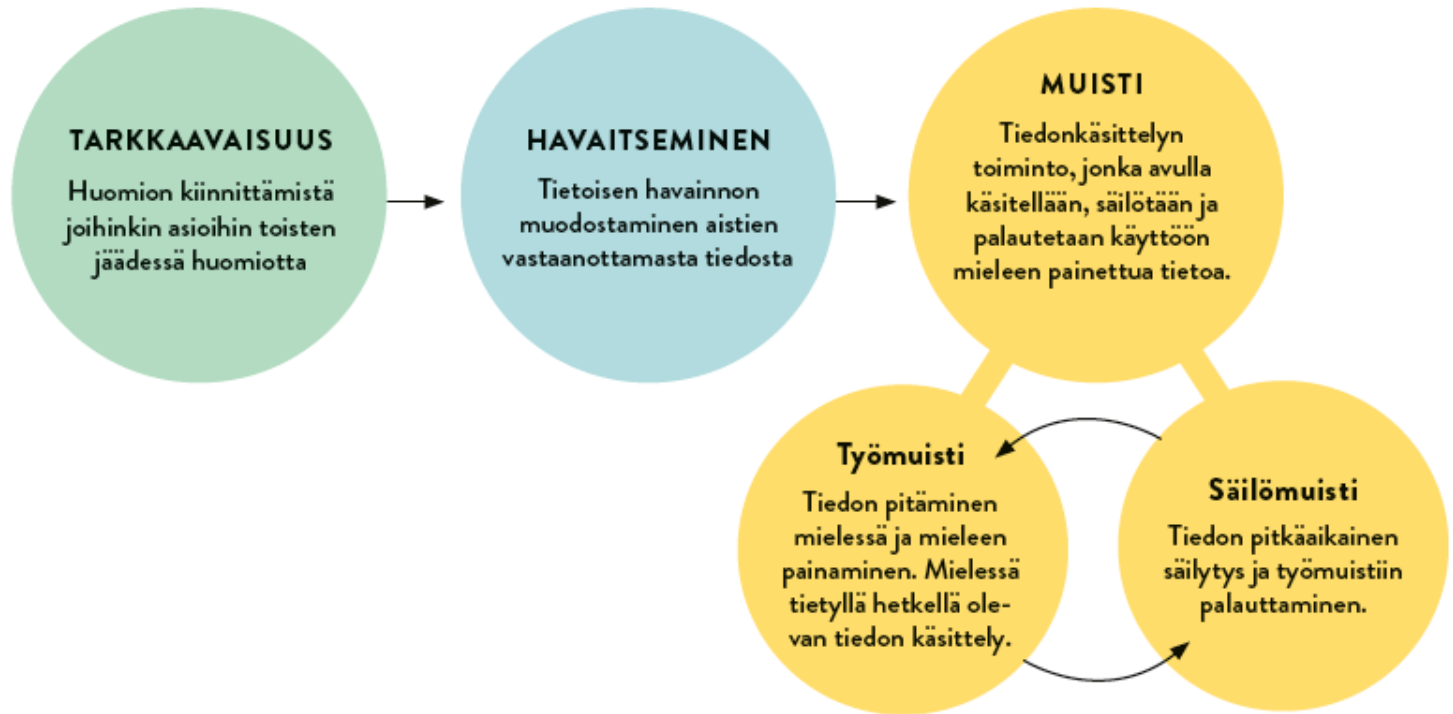
- = mielen sisäinen toiminta
  - liittyy
    - tiedonkäsittely
    - tunteet
    - motivaatio
- yhteydessä toisiinsa ja toimivat toisiaan tukien

TIEDONKÄSITTELY

Tiedonkäsittely eli **kognitiivinen toiminta**:

- haetaan ja saadaan tietoa ympäröivästä maailmasta
- käsitellään mieleen tallennettua tietoa
- valitaan erilaisiin tilanteisiin toimintatapoja

TIEDONKÄSITTELYN MUODOT

TARKKA-AVAISUUS JA HAVAITSEMINEN

- **tarkkaavaisuus** = joitakin asioita otetaan huomion kohteeksi ja toiset jätetään huomiotta
  - voidaan kohdistaa tietoisesti, mutta monet ärsykkeet kaappaavat ei-tietoisesti
- **havaitseminen** = tiedonkäsittelytoiminto, jossa aistien avulla muodostetaan tietoinen käsitys asiasta
- Tarkkaavaisuuden kohteeksi otettavat asiat voidaan havaita.
- **Havainto** on tiedostettu aistimus.

MUISTI

- = mieleenpainamisen avulla
  - tallennetaan tietoa
  - palautetaan tietoa käytettäväksi
- **työmuisti**
  - lyhytaikainen
  - rajallinen
  - stressi tai väsymys heikentävät
- **säilömuisti**
  - pitkäkestoinen
  - muistojen tallentaminen ja palauttaminen työmuistiin
- Muistot voivat muokkaantua ajan kuluessa.

MUITA TIEDONKÄSITTELYN TOIMINTOJA

- **ajattelu** = käsitellään havainto- ja muistitietoa
  - päättelemällä
  - tekemällä valintoja
  - ratkaisemalla ongelmia
  - Luokittelemalla
  - muodostamalla käsitteitä
- **päätöksenteko** = valitaan jokin toiminta, asia tai uskomus useiden joukosta
- Tiedonkäsittelyn kuormitus vaikuttaa ajatteluun ja päätöksentekoon.
- **toiminnanohjaus** = mielen toiminta, jossa suunnataan, ohjataan ja kontrolloidaan tiedonkäsittelyä ja käyttäytymistä

SKEEMAT ELI SISÄISET MALLIT

- muistiin tallennettu yleistetty tietokokonaisuus jostakin asiasta, tapahtumasta tai tilanteesta
  - **Skripti** on tapahtumaan tai toimintaan liittyvä skeeman muoto.
- ohjaavat ja helpottavat tiedonkäsittelyä.
- ympäristöstä tuleva tieto muokkaa skeemoja
- **havaintokehä**
- skeemat yleistävät ajattelua

HAVAINTOKEHÄ

- skeemat ohjaavat havaitsemista
- havaitsemisen kautta saatu tieto muokkaa skeemoja

HAVAINTOKEHÄ
(Ulric Neisser, 1967)

